

“कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

**टोखा नगरपालिकाको आर्थिक बर्ष २०८१/८२ को
नीति तथा कार्यक्रम
(प्रस्तावित)**

टोखा नगरपालिका

२०८१ असार ७ गते शुक्रवार
ने.सं. ११४४ तछलाथ्व, चतुर्दशी

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

नगरपालिकाका उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, नगरसभा सदस्य महानुभावहरू,

१. टोखा नगरपालिकाको नगरसभाको पन्ध्रौं अधिवेशनको पहिलो बैठकमा यहाँहरूलाई हार्दिक स्वागत गर्दछु ।
२. यस गरिमामय सभासमक्ष टोखा नगरपालिकाको आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मैले अत्यन्त गौरवान्वित महशुस गरेको छु ।
३. सर्वप्रथम नेपाल राष्ट्रको रक्षा, सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना एवं मुलुकको समृद्धि र अग्रगमनको लागि इतिहासको विभिन्न कालखण्डमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात-अज्ञात शहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दै विभिन्न राजनैतिक परिवर्तनमा नेतृत्व प्रदान गर्ने अग्रजहरू एवं सम्पूर्ण नगरवासीप्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।
४. कानून कार्यान्वयन, नगरको आर्थिक विकास, सुशासन प्रवर्द्धन, सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार र सरलीकरण, नागरिकमैत्री प्रणालीको स्थापना, विद्यमान प्रणालीमा सुदृढीकरण मुख्य प्राथमिकता रहेका छन् । सुशासनलाई संस्थागत गर्न, विकास निर्माणलाई गति प्रदान गर्न र सेवाप्रवाहमा सारभूत र आम नगरवासीले अनुभूति गर्न सक्ने गरी सुधार गर्दै लैजान टोखा नगरपालिका स्पष्ट कार्ययोजनाका साथ अगाडि बढेको छ।
५. संविधान जारी भए पश्चात् गठन भएको पहिलो नगरसभाको कार्यकालमा भएका उपलब्धीहरूलाई संस्थागत गर्दै बिगत बर्षमा झैं सङ्घीयतालाई थप मजबुद बनाउने र सबैभन्दा नजिकको सरकारको रूपमा टोखा नगरपालिकालाई जनता समक्ष सशक्त ढंगले अनुभूत गराउने प्रयास भएको छ ।
६. हाल सम्म टोखा नगरपालिकाको विकास र समृद्धिका लागि विभिन्न क्षेत्रमा महत्वपूर्ण उपलब्धीहरू हासिल भएका छन् ।
७. नयाँ उद्यमी सिर्जना, विद्यमान उद्यमीको स्तरोन्नति, प्रविधि हस्तान्तरण गरिएको छ । उन्नत बीउ बिजन वितरण, कौशीखेती तालिम, कृतिम गर्भाधान, नश्लसुधार, सामुदायिक कुकुरको वन्ध्याकरण गरिएको छ। कोपोमिस तालिम संचालन गरी सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गरिएको छ ।
८. गरिब, जेहेन्दार तथा लक्षित बर्गका विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान, राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड प्रतियोगिता संचालन, विद्यालय भवनहरूको भौतिक सुधार, कक्षा १० सम्मका बिद्यार्थीहरूलाई मेयर दिवा खाजा कार्यक्रम संचालन गरिएको छ । दीर्घ रोग विरुद्धको अभियानमा मेयर कार्यक्रम अन्तर्गत ६० वर्ष माथिका व्यक्तिहरूको निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण (whole body checkup) गरिएको, दीर्घरोगीहरूलाई औषधि उपचार खर्च वापत सहायता उपलब्ध गराईएको, नगरपालिकाका वासिन्दाहरूलाई निःशुल्क रगतको व्यवस्था, जन्मेदेखि १५ महिनासम्मका

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

बालबालिकाहरूलाई विभिन्न खोपहरू उपलब्ध गराईएको, सुत्केरी महिलाहरूलाई पोषण खर्च उपलब्ध गराईएको छ । लक्षित बर्गको सशक्तिकरण, क्षमता विकास, मुल प्रवाहीकरणको लागि तालिम, कार्यक्रम, अभियान संचालन गरिएका छन् । बालबालिकाको ५ बर्षे रणनीतिक योजना निर्माण गरिएकोछ ।

९. वडा नं. ८ र ११ जोड्ने वानियाँटार जाने मोटरेवल पुल निर्माण भई संचालनमा आएको छ । विष्णुमति करिडोर खोल्ने कार्यको शुरुवात भएको, घर नक्सापासमा विद्युतिय भवन अनुमति प्रणाली (EBPS) लागू भएको, नगरपालिकामा रहेका भवन निर्माण सम्बन्धी पुराना नक्साहरू डिजिटलाईजेशन गरिएको, टोखा-९ र तारकेश्वर-११ जोड्ने विष्णुमति नदि माथि मोटरेवल पुल लागत साझेदारीमा निर्माणको चरणमा रहेको, बाँडेश्वर महादेव मन्दिर परिसरमा तारकेश्वर नगरपालिकासंगको लागत साझेदारीमा पूर्वाधार निर्माणको लागि समझदारी गरिएको, नेपाल विद्युत प्राधिकरणसंग सडकवती जडान सम्बन्धी समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर भई साझेदारीमा सडकवती जडानको प्रकृया अगाडि बढेको,मेलम्ची खानेपानी नगरपालिकाको विभिन्न क्षेत्रमा विस्तार गरिएको, नगरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक भवनहरूलाई नगरपालिका मातहत ल्याउने कार्यको शुरुवात, आवास निर्माणमा संलग्न हुने डकर्मी, प्राविधिक तथा अन्य कर्मचारीहरूलाई भवन निर्माण सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको, सडक किनारामा रहेका अव्यवस्थित सेटव्याक खाली गराईएको, अतिक्रमित सरकारी जग्गाको खोजी र संरक्षणको कार्य तिव्र रुपमा अघि बढेको छ ।चालु आर्थिक बर्षको लागि स्वीकृत आयोजना कूल संख्या ५४० मध्ये २०८१ जेठ मसान्त सम्म ४४९ आयोजनाको सम्झौता भई भौतिक प्रगति ८३.१५ प्रतिशत भएको छ।चालु आर्थिक बर्षमा ग्रांभेल सडक 0.51 कि.मी, पक्की सडक 8.66 कि.मी, खानेपानी पाईपालाईन विस्ता 34 स्थान, पुल कल्भर्ट ३ वटा, ब्लक विछ्याउने कार्य 2929 वर्ग कि.मी., ढल विछ्याउने तथा मर्मत कार्य 2.92 कि.मी.,सडकबती ६४९ वटा, सिसिटिभि ६६ थान जडान सम्पन्न भएका छन् ।
१०. टोखा शिवपुरी खानेपानी आयोजनाको संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययनको प्रतिवेदन स्वीकृत गरिएको, नगरको फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी Base line Study गरिएको, विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिएको, टोखा बुद्ध मूर्तिको लागि संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन गरिएको, WASH Plan तयार गरिएको, विपद् उद्धार/ न्यूनीकरणको लागि सामग्रीहरू खरिद, डष्टबिन खरिद/ वितरण गरिएको, सार्वजनिक जग्गा संरक्षण गरिएको, हरेक शुक्रबार कार्यालय परिसर र नजिकको सार्वजनिक स्थानमा सरसफाई अभियान संचालन गरिएको, नगरपालिका भित्रका खोलानालाहरूको सरसफाई अभियानको पुनःथालनी गरिएको छ ।
११. नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण सम्पन्न भई आफ्नै भवनवाट सेवा प्रवाहको शुरुवात गरिएको, कार्यालय स्वचालित प्रणाली निर्माणको चरणमा रहेको, घर नम्बर वितरण प्रणाली

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

मार्फत नगरवासीलाई घर नम्बर प्रदान गर्ने चरणमा रहेको, नियमित रुपमा शाखा प्रमुख तथा वडा सचिवहरूसंग बैठक बस्ने प्रचलनको शुरुवात गरिएको, कूल 3337 जना लाभग्राहीलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरिएको, राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागको समन्वयमा 14511 जनालाई राष्ट्रिय परिचयपत्र वितरण गरिएको, 449 जनाको जन्मदर्ता, 174 जनाको मृत्यू दर्ता, 288 जोडीको विवाह दर्ता, ५३ जोडीको सम्बन्ध विच्छेद दर्ता र 420 परिवारको वसाइसराई दर्ता गरिएको, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण 3337 जनालाई वितरण गरिएको, कर सप्ताह अभियान तथा व्यवसाय दर्ता अभियान संचालन मार्फत नगरपालिकाको आन्तरिक राजस्व परिचालनमा वृद्धि हुनुका साथै नगरभित्रका ठूला करदाताहरु समेत करको दायरामा आएका छन्। चालु आर्थिक बर्षको लागि संशोधित अनुमान भन्दा २०८१ जेठ मसान्त सम्म १५.२७ प्रतिशत बढी आन्तरिक आम्दानी संकलन भएको छ । नियमित बजार अनुगमन, न्यायिक समितिको मुद्धा फर्छ्यौट दर उच्च रहेको, मेलमिलाप केन्द्रहरु स्थापना भइ केन्द्र मार्फत मेलमिलाप कार्य शुरुवात गरिएको, न्यायीक समितिको इजलाशको संरचना निर्माण गरिएको, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाइ, आर्थिक सर्वेक्षण, मध्यमकालिन खर्च संरचना तयार, संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण पुनरावलोकन गरिएको, कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधीहरुको क्षमता विकास तालिम संचालन, विषयविज्ञ एवं सरोकारवालाहरूसंगको निरन्तर अन्तरक्रिया, कर्मचारीहरूसंग कार्यसम्पादन सम्झौता, अन्तरतह समन्वय र सहकार्य गरिएको छ । गत आर्थिक बर्षमा स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कनमा ८२.2५ अंक तथा स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कनमा 79.5 अंक प्राप्त भएको छ । सडक क्षेत्र अतिक्रमण गरी संचालनमा रहेका अव्यवस्थित पसल व्यवसाय तथा निर्माण सामाग्रीहरु हटाइ आवत जावत तथा ट्राफिक व्यवस्थापनमा सहजीकरण गरिएको छ ।

१२. माथि उल्लेखित आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि चालु आर्थिक बर्षको जेठ मसान्त सम्म कूल आम्दानी रु.१ अर्ब 5५ करोड 3५ लाख ९९ हजार भएको र खर्च रु 95 करोड 4 लाख 82 हजार भई बाँकी कार्यान्वयनको चरणमा रहेको व्यहोरा जानकारी गराउन चाहन्छु ।

नगरसभा सदस्य महानुभावहरु,

१३. नेपालको संविधान मा उल्लिखित राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरु, सङ्घीय तथा प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रम, प्रचलित कानुनी व्यवस्था, बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, चालु र अघिल्लो आ.व.हरुका नीति, कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनबाट प्राप्त उपलब्धीको अवस्था, टोखाको मौलिक विशेषता, दीर्घकालीन सोच, आवधिक नगर विकास योजना र नगरवासीहरुको आकाङ्क्षा, राजनैतिक दल, विषयविज्ञ, बुद्धिजीवी वर्ग र नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझावहरु समेतको आधारमा आगामी आर्थिक बर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

।उल्लेखित नीतिहरूले टोखा नगरपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमा टेवा पुग्ने अपेक्षा राखेको छु ।

१४. अब म अघिल्ला र चालु आर्थिक बर्षको नीति तथा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै आगामी आर्थिक बर्षको लागि प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम गरिमामय नगरसभा समक्ष पेश गर्दछु ।

नीति

१५. नगरपालिकाको दीर्घकालीन सोच “ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ” लाई सार्थक तुल्याउन संविधानले प्रदान गरेको अधिकार क्षेत्रमा नीति कानून निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन मूल्याङ्कन मार्फत नव-उद्यमी सिर्जना, स्वरोजगार, हिलो, धुलो र खाल्डाखुल्डी रहित सडक, पिउनेपानीको सहज आपूर्ति, पिछडिएका वर्गको सशक्तीकरण, सडक वती सहितको सुरक्षित तथा हरित सहर निर्माण, सेवाग्राहीमैत्री शासन, मितव्ययीता, पारदर्शिता एवं उत्पादनमूलक खर्च प्रणालीलाई बढोत्तरी गर्दै टोखा नगरपालिकालाई **समृद्ध टोखा: सुखी टोखावासी** बनाउने टोखा नगरपालिकाको आर्थिक बर्ष २०८१/८२ को नीति रहनेछ ।
१६. अब म माथि उल्लेखित नीति कार्यान्वयन गर्न देहाय बमोजिमको बिषयक्षेत्रगत कार्यनीतिहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

क) आर्थिक विकास:-

१७. नव उद्यमी सिर्जना तथा विद्यमान उद्यमीको स्तरोन्नति गर्न लागत साझेदारीमा उद्यमशीलता प्रविधि हस्तान्तरण गर्दै नगरवासीको सीप विकास गरी स्वरोजगार बनाइनेछ । स्थानीय व्यापार तथा व्यावसाय सम्बन्धी ऐन नियमावली बनाई लागू गरिनेछ ।
१८. नगरपालिका क्षेत्रभित्र औपचारिक तथा अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिकहरूको रोजगार सेवा केन्द्रमार्फत तथ्याङ्क संकलन गरी आवश्यकताको आधारमा श्रमिकहरूको ज्ञान, सीप, क्षमता र दक्षता अभिवृद्धिको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरी नगरपालिकाबाट संचालन हुने कार्यमा निश्चित अवधिको रोजगारीमा आबद्ध गराइनेछ ।
१९. नगरपालिका भित्र उपयुक्त स्थान पहिचान गरी औद्योगिक ग्राम स्थापनाको संभाव्यता अध्ययन गरी आवश्यकता अनुसार कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
२०. “नेपाली वस्तुको प्रयोग गरौं, नेपाली भएकोमा गर्व गरौं” भन्ने मान्यतालाई सार्थक तुल्याउन स्थानीय कृषि, उद्यम तथा पशुजन्य उत्पादित वस्तुहरूलाई बजारीकरणका लागि प्रोत्साहन गर्न जनघनत्व हुने स्थानहरूमा कोशेली-घर, स्थानीय उत्पादनको प्रदर्शनी, हाटबजार/रैथाने बजार संचालनमा ल्याइनेछ ।
२१. CTEVT र CTEVT वाट सम्बन्धन प्राप्त संस्थाहरूको समन्वयमा निर्धारित पाठ्यक्रममा आधारित सीपमूलक (सीप परीक्षण सहितका) कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

२२. कौसी खेती, करेसाबारी, माटोविनाको खेती तथा प्राङ्गारिक खेतीलाई प्रोत्साहन गर्दै कृषकहरूलाई उचित तालिम, अनुदान एवम् उन्नत बिँउबिजन, बिरुवा र उपकरण लगायतका सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
२३. कृषि/पशु व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई उच्चतम प्रयोग गरी कृषि तथा पशु व्यवसाय सम्बन्धी फर्महरूको अभिलेखीकरण कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाउदै तथ्याङ्कीय स्रोतको आधारमा व्यावसायिक कृषि खेती, पशु/पंक्षी पालनलाई प्रोत्साहन, उन्नत जातका पशुपन्छीको उत्पादन (उच्च नश्लको भाले पशु), कृतिम गर्भाधान जस्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै पेशाप्रति आकर्षण गर्न उत्पादनमा आधारित अनुदानका कार्यक्रमहरू संचालनमा ल्याइनेछ।
२४. पशुपंक्षी जन्य महामारी र आकस्मिक रोग नियन्त्रणका लागि निःशुल्क घरदैलो खोप कार्यक्रम संचालन गरी समयमै रोग निदान, उपचार गर्दै क्षति न्यूनीकरण गरिनेछ। सामुदायिक चौपाया ब्यवस्थापन गर्न बन्ध्याकरण गर्ने र खोप लगाउने, घाइते र विरामीहरूको उपचार गर्ने तथा मृत जनावरहरूको उचित व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
२५. टोखा नगरपालिकाको अनुपम प्राकृतिक सौन्दर्य र पर्यटकीय सम्भावनाको उपयोग गरी टोखालाई आकर्षक, रमणीय, पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गरिनेछ। नगरपालिका भित्रका विभिन्न पर्यटकीय स्थल तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरूमा बनभोजस्थल, सार्वजनिक शौचालय तथा अन्य आवश्यक पूर्वाधारहरू निर्माण गरिनेछ।
२६. नगरपालिकाभित्रका महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थलहरूको राष्ट्रियस्तरका संचार माध्यमबाट प्रचार प्रसार गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको संख्या वृद्धि गरिनेछ।
२७. सबै सहकारी संस्थाहरूमा सहकारी व्यवस्थापन, लेखापालन र सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (CoPoMIS) को प्रभावकारिता वृद्धि गरिनेछ।
२८. सहकारी संस्थाको नियमित अनुगमन गरिनेछ। सहकारी क्षेत्रमा देखिएका समस्या समाधान गरी वचतकर्ताको लगानी सुरक्षित गरिनेछ।
२९. नियमित र प्रभावकारी बजार अनुगमन कार्य मार्फत उपभोक्ता हकको संरक्षण गरिनेछ।
३०. टोखा चाकुको उत्पत्ति तथा उत्पादनको ऐतिहासिक रैथाने प्रविधिको अनुसन्धान र गुणस्तर मापन गरी ट्रेडमार्क प्राप्त गर्ने, आधुनिक उत्पादन प्रविधि विकास गर्ने र विभिन्न परिकारमा बर्षेभरी उत्पादन तथा बिक्री बितरण गर्ने विधि पत्ता लगाउन विज्ञबाट अध्ययन गराई उद्यमीहरूको सहकार्यमा औद्योगिकीकृत गर्नुका साथै चाकु स्तम्भ निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ।
३१. टोखा नगरपालिकाभित्र रोजगारी सिर्जना गर्न रोजगार सम्मेलनको आयोजना एवं श्रम बैंक संचालनको शुरुवात गरिनेछ।

सामाजिक विकास

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

३२. बाल विकास सहजकर्ता तालिम, प्रारम्भिक बाल्यावस्थाको अवस्था खेल सञ्चालन तथा बाल विकासका कक्षाहरुको स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
३३. सामुदायिक विद्यालयहरुको दरबन्दी मिलानको कार्यलाई व्यवस्थित गराइनेछ । साथै, विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार र शैक्षिक गुणस्तर सुधारका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
३४. **मेयर दिवा खाजालाई** निरन्तरता दिदै सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि दिवा खाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै दिवा खाजाको गुणस्तरमा **डाइट प्लान** तय गरी व्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ ।
३५. **Public, Private & Community Partnership Model (ppcp Model)** का आधारमा विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर विकास गरिनेछ।
३६. टोखा नगरपालिकाभित्र रहेका पुस्तकालय (ई-लाईब्रेरी सहित), सामुदायिक सिकाइ केन्द्र, वैकल्पिक तथा अनौपचारिक शिक्षालाई व्यवस्थापन गर्दै लगिनुका साथै निजी तथा गैह्रसरकारी संस्थाहरुलाई पुस्तकालय सेवा विस्तार गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३७. **स्थानीय पाठ्यक्रमलाई** स्थानीयको रुचि, चाहाना र आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी **हाम्रो टोखा** नामक स्थानीय पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक विकास गरी कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ । नेपाल भाषा र तामाङ्ग भाषाका पाठ्यक्रम आवश्यकता अनुसार थप गर्दै लगिनेछ ।
३८. **बालबालिकामा सेवामुखी भावना : हामी सबैको चाहाना** भन्ने नाराका साथ विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुलाई नेपाल स्काउटका कार्यक्रमहरुमा आबद्धता गराउदै स्वावलम्बी, आत्मनिर्भर र सेवामुखी बनाउदै लगिनेछ । नेपाल स्काउटका सदस्यहरुलाई सामाजिक अनुशासन तथा स्वयंम सेवी भावना अभिवृद्धिका संवाहकका रुपमा उपयोग गरिनेछ ।
३९. नगर खेलकूद परिषदलाई थप सशक्त बनाउदै नगरपालिकाभित्र संचालन हुने खेलकूद सम्बन्धी सम्पूर्ण प्रतियोगिता, प्रशिक्षण तथा क्रियाकलापहरु एकद्वार प्रणाली मार्फत संचालन गरिनेछ।पूर्वाधार निर्माण, प्रतियोगिता संचालन, तालिम, Grass Root अभियान जस्ता क्रियाकलाप मार्फत विभिन्न खेलकूद क्षेत्रमा उत्कृष्ट खेलाडी उत्पादन गरिनेछ । क्लबका उत्कृष्ट खेलाडी तथा प्रशिक्षकद्वारा विद्यालयमा अनिवार्य रुपमा निश्चित समयको लागि स्वयंम् सेवक प्रशिक्षकको रुपमा खेल सिकाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४०. राष्ट्रिय खेलकूद प्रतियोगितामा पदक हाँसिल गर्ने तथा अन्तराष्ट्रिय खेलकूद प्रतियोगितामा सहभागी हुने खेलाडीलाई प्रोत्साहन एवं पुरस्कृत गरिनेछ ।भाषा, कला, साहित्य, शिक्षा,खेलकुद, धर्मसंस्कृति जस्ता बिभिन्न विधामा योगदान पुर्याउने ब्यक्तिहरु, उच्च शिक्षामा स्वर्णपदक प्राप्त गर्ने, विद्यावारिधी प्राप्त व्यक्तित्वहरुलाई सम्मान गरी उनीहरुको ज्ञान, सीप, क्षमतालाई नगरको बिकास र समृद्धिमा उपयोग गरिनेछ ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

४१. टोखा नगरपालिका वडा नं. ३ स्थित भूतखेल चौरलाई नगरस्तरीय खेलकूद मैदानको रुपमा विकास गरिनेछ । साथै, अन्य उपयुक्त स्थानमा खेलकूद मैदान स्थापनाका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
४२. राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता: सबै विद्यार्थीहरूको सहभागिता भन्ने मान्यताका साथ प्रतियोगितामा अधिकतम विद्यार्थी सहभागिता गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४३. शिक्षालाई सीपसंग जोडौं भन्ने मान्यताका साथ पाठ्यपुस्तक विहीन कक्षा संचालन कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । शिक्षा र सीप लाई एकीकृत गर्दै विद्यार्थीहरूलाई खेलकूद, संगीत जस्ता अतिरिक्त क्रियाकलाप तथा सीप सिकाउन अतिरिक्त शिक्षकको व्यवस्था गरिनेछ । व्यक्तिको शारीरिक, मानसिक र बौद्धिक विकासमा सहयोग पुऱ्याउन योग, ध्यान जस्ता विषयलाई विद्यालय तह देखि नै लागू गराउदै समुदायस्तरमा समेत संचालन गराइनेछ ।
४४. नगरपालिका अन्तरगत रहेका सबै विद्यालयमा अध्यापनरत शिक्षकको क्षमता विकास गर्न विभिन्न किसिमका कस्टमाज्ड तालिम संचालन गरिनेछ । साथै शिक्षाको गुणस्तर विकास गर्न शिक्षक, अभिभावक, जनप्रतिनिधि, शिक्षाका सरोकारवाला सबै पक्षहरूको सहभागितामा शैक्षिक गोष्ठी, अन्तरक्रिया तथा सम्मेलन संचालन गरिनेछ ।
४५. माग र आवश्यकताको आधारमा शिक्षालाई प्रविधिसंग जोड्नका लागि कम्तीमा एक सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक धारका कक्षा संचालन गर्न पहल गरिनेछ । नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा स्नातक तह अध्ययन अध्यापनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
४६. भाषा, कला, साहित्यको संरक्षण, प्रबर्द्धन र विकासको लागि टोखा साहित्यीक प्रतिष्ठानको स्थापना गरिनेछ ।
४७. नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालयहरूले कूल विद्यार्थी संख्याको कम्तीमा १० प्रतिशत संख्यामा नगरपालिकाको मापदण्ड बमोजिम एकद्वार प्रणाली मार्फत छनौट भएका गरिब, जेहेन्दार तथा लक्षित वर्गका विद्यार्थीहरूलाई निःशुल्क पठन पाठन गराउनु पर्ने व्यवस्था गरी निःशुल्क पठन पाठन गरिएका विद्यार्थीहरूको विवरण अनिवार्य रुपमा सार्वजनिक गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिनेछ । यसरी छात्रवृत्ति वितरण नगर्ने विद्यालयहरूको अनुमति रद्ध गरिनेछ ।
४८. बेसाहारा, अपाङ्ग तथा विपन्न बालबालिका अध्ययनरत मुनाफा रहित विद्यालयहरूलाई दिएको अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४९. लागुऔषध दुर्व्यसनको रोकथाम तथा नियन्त्रण, मानसिक चिन्ता, मनोरोग, आत्महत्या विरुद्धका मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्धनात्मक र सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू मनोसामाजिक परामर्शदाताको व्यवस्था गरी विद्यालय तथा समुदायस्तरमा संचालन गरिनेछ ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

५०. जातिय, लैङ्गिक, सांस्कृतिक, भाषिक, वर्गीय हिंसा, शोषण, कुरीति, कुप्रथा, विभेद, दुर्व्यवहार तथा मानव वेचविखन विरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीति लिइनेछ ।
५१. एकल महिलाहरूको लागि जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । साथै, किशोर किशोरीहरूका लागि जीवन उपयोगी सीप/शिक्षा प्रदान दिइनेछ ।
५२. बालमैत्री, युवामैत्री स्थानीय शासनका पूर्वाधारहरू पूरा गरी बालमैत्री, युवामैत्री स्थानीय तह घोषणा कार्यक्रमलाई वडा कार्यालय मार्फत क्रमागत सूचकहरू पुरा गराई वडाहरूलाई क्रमश घोषणा गर्दै लगिनेछ। टोखा युवा परिषद गठन गरिनेछ ।
५३. बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण र पुनःस्थापनाका लागि आपतकालीन बाल उद्धार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । बालबालिकाको खण्डिकृत तथ्याङ्क संकलन गरिनेछ ।
५४. ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई सक्रिय जीवन बिताउन अभिप्रेरित गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । ज्येष्ठ नागरिकमा रहेको ज्ञान, सीप, अनुभव र क्षमतालाई पुस्तान्तरण गर्न विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । ज्येष्ठ नागरिकहरूका लागि ज्येष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र, दिवा सेवा केन्द्रहरू स्थापना गरिनेछ । ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई घरमा नै नियमित स्वास्थ्य परीक्षण, फलोअप एवं निःशुल्क औषधि उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५५. टोखा नगरपालिकाभित्र अटिजम तथा भकभके बोली भएका व्यक्तिहरूको लगत संकलन गर्ने र निजहरूलाई Speech Therapy एवं जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । वीउ पूजी उपलब्ध गराउने कार्यक्रम मार्फत अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई निजहरूको क्षमता अनुसारका सीप विकास कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
५६. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत सम्पूर्ण छात्राहरूलाई वर्षभरी आवश्यक पर्ने सेनेटरी प्याड निःशुल्क उपलब्ध गराइनेछ ।
५७. **मेयर दीर्घायू निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण, दीर्घरोग विरुद्धको अभियानमा मेयर** कार्यक्रम तथा महिलाको स्तन तथा पाठेघरको मुखको क्यान्सर परीक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिई थप सेवा विस्तार गरिनेछ । संङ्घीय र प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा किशोरीहरूलाई पाठेघरको क्यान्सर विरुद्धको HPV (Human Papilloma Virus Vaccine) खोप लगइनेछ । ७५ वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई निःशुल्क रुपमा निमोकोकल भ्याक्सिन उपलब्ध गराइनेछ ।
५८. **उपमेयरसंग बालबालिका** कार्यक्रम मार्फत विद्यालय तहका बालबालिकाको निःशुल्क स्वास्थ्य शिक्षा, पोषण, महिनावारी स्वच्छता र स्वास्थ्य परीक्षण जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
५९. सुरक्षित मातृत्व प्रवर्द्धनका लागि गर्भवती, सुत्केरी घरभेट कार्यक्रम मार्फत PNC जाँच तथा न्यानोझोला वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६०. नगरभित्रका स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा अत्याधुनिक उपकरण सहित सेवाग्राहीमैत्री पूर्वाधारको स्तरोन्नती गरिनेछ ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

६१. नगरवासीहरूलाई व्यावसायिक तथा स्वरोजगार बनाउन नगरभित्र रहेका सामुदायिक भवनहरूलाई उद्यम घर/ व्यवसायी तालिम घरका रूपमा विकास गरिनेछ । नगरपालिकाबाट संचालन गरिने व्यावसायिक/सीपमूलक/सचेतनामूलक तालिमहरू संचालनलाई व्यवस्थित बनाउन निर्देशिका तयार गरी नगरस्तरीय तालिम परिषद गठन गरी व्यवस्थित बनाइनेछ ।
६२. ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्विक तथा सांस्कृतिक महत्वका मठ मन्दिर, वहाल, पोखरी, सम्पदाको नियमित मर्मत संभार पुनःनिर्माण र संरक्षण गरिनेछ । अमूर्त सम्पदाहरू टोखा विष्का जात्रा, धापासी जात्रा, गोगंवुँ गणेशजात्रा लगायत परम्परादेखि मनाउदै आएका मेला-जात्रा, चाडपर्व, रीतिरिवाज, परम्परा, परिकार तथा सांस्कृतिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र संवर्धन गरी प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
६३. सांस्कृतिक मेला पर्व संचालनको लागि कानून निर्माण गरी अक्षयकोषको व्यवस्था गरिनेछ ।

पूर्वाधार विकास

६४. नगर यातायात गुरुयोजनालाई पुनरावलोकन गरी गुरु योजनाले तोकेको सडकको क्षेत्राधिकार सुनिश्चित गरी सडक सम्बन्धी योजना कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६५. सांस्कृतिक संरक्षित क्षेत्रको गुरुयोजना बनाई सोही अनुसार विकास निर्माण एवम् निजी आवास निर्माण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।
६६. मौलिक संस्कृति झल्कने गरी कलात्मक ढंगबाट भवन निर्माण भएमा नक्सापासमा विशेष छुट दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६७. नगरभित्रका जलाधार भएका क्षेत्रहरूको पहिचान, आकाशेपानी संकलन तथा पुनर्भरण गरिनेछ । नगर क्षेत्रभित्र निर्माण भएका डिप बोरिड, बुष्टर स्टेशन निर्माण, मर्मत, पुनःनिर्माण तथा नवःनिर्माण गर्दै ओभरहेड, अण्डरग्राउण्ड खानेपानी ट्याङ्की निर्माण, पानी पोखरीको स्थल पहिचान सहित संभाव्यता अध्ययन गरी प्राप्त प्रतिवेदनका आधारमा आयोजना अगाडि बढाइनेछ ।
६८. आवधिक नगर विकास योजनाले लिएको लक्ष्य हासिल गर्न नगर गौरवका आयोजनाहरू निश्चित समयभित्र सम्पन्न गर्ने गरी कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिइनेछ। विकास आयोजनाहरू निर्धारित समय, लागत र गुणस्तरमा सम्पन्न गरिनेछ ।
६९. विकासमा सवै सरोकारवालाहरूको संलग्नताको सुनिश्चितता गरिनेछ। आयोजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपनाको अन्त्य गर्दै ठूला आयोजनाहरूको लागत प्रतिफल विश्लेषण गरिनेछ । क्षेत्रगत आवश्यकताको पहिचानको आधारमा लागत अनुमान तयार गरी योजना बैंक निर्माण कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
७०. राष्ट्रिय भवन संहिता र स्थानीय भवन मापदण्ड अनुसार भवन निर्माण इजाजत दिइने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । भवन संहिता कार्यान्वयनमा प्राविधिक दक्षता वृद्धि गरिनेछ ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

भवन निर्माण प्रारम्भ हुनु अघि निर्माणस्थलमा प्रस्तावित भवनको नक्सा र विवरण सहितको बोर्ड राख्नुपर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।

७१. भूमिगत वा भूई तल्लामा पार्किङ्ग वा भण्डारण जुन प्रयोजनको लागि भवन निर्माण गर्न स्वीकृति लिएको हो, सो बाहेक अन्य प्रयोजनमा प्रयोग गर्न नपाइने व्यवस्था कडाईका साथ लागू गरिनेछ । नगरपालिका भित्रका उचित स्थानमा सवारी साधनको व्यवस्थित पार्किङ्गको लागि आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।
७२. नगर क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ती, नदी उकास, नदी करिडोर र सरकारी जग्गाहरूको लगत अध्यावधिक गरी सोको संरक्षण, संवर्धन तथा उपयोग गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै अतिक्रमित सार्वजनिक, सरकारी जग्गाहरूको संरक्षण कार्यलाई थप तिब्रता दिइनेछ । नगरपालिका क्षेत्र भित्रका विष्णुमति, साङ्गलेखोला, सपनातिर्थ लगायतका नदी तथा खोला, खोल्साको संरक्षण गर्ने तथा करिडोर विस्तारको कार्यलाई थप शसक्त बनाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७३. सार्वजनिक जग्गामा बनेका सबै सामुदायिक भवन तथा सार्वजनिक स्थलहरू नगरपालिकाको स्वामित्वमा ल्याई संरक्षण सहित आवश्यकताको आधारमा प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । सार्वजनिक जग्गा संरक्षण समितिलाई थप जिम्मेवार बनाइनेछ ।
७४. नगरपालिकाभित्र निर्माण हुने सबै सामुदायिक तथा सार्वजनिक भवन भवन संहिता तथा मापदण्ड बमोजिम हुने गरी निर्माण गरिनेछ । निर्माण हुने भवनमा निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र जारी गर्नु पूर्व एक घर एक सकपिट, एक सेफ्टीट्याङ्की, पानी पुनर्भरण प्रणाली र एक फलफुलको विरुवा अनिवार्य गरिनेछ ।
७५. खरिद योजना अनुसार सम्झौता नहुने योजनाहरूमा विनियोजित बजेट अर्को नगर सभा मार्फत आवश्यक योजना/कार्यक्रम संचालन गर्न संशोधन गरिने गरिनेछ।
७६. **मेयर उज्यालो कार्यक्रम** मार्फत नगरपालिकाभरि सडक बत्ती आवश्यक हुने सार्वजनिक स्थलको पहिचान गरी एकमुष्ट रुपमा सडकबत्ती जडान गरिनेछ ।
७७. **जनता सुरक्षा कार्यक्रम** मार्फत नगरपालिकाभरि सिसिटिभी आवश्यक पर्ने सार्वजनिक स्थानमा पहिचान गरी एकमुष्ट रुपमा सिसिटिभी जडान सम्बन्धी कार्यविधि वमोजिम नगरपालिका, वडा कार्यालय वा प्रहरीसंग नियन्त्रण कक्ष रहने गरी सिसिटिभी जडान गरिनेछ।
७८. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सुरक्षा संवेदनशील टोलहरूमा स्थानीयवासीहरू सँगको लागत साझेदारीमा सुरक्षा साइरन, सिसिटिभी जडान गरिनेछ।
७९. नगरपालिकाको प्राथमिकता प्राप्त योजना तथा कार्यक्रम, वहुवर्षीय, अधुरा र क्रमागत योजनाहरूमा बजेट विनियोजन सुनिश्चित गरेपछि मात्र अन्य योजना तथा कार्यक्रममा बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

८०. टोखा नगरपालिका प्रवेश गर्ने मुख्य सडकहरुमा सांस्कृतिक प्रवेशद्वार निर्माण गरिनेछ ।
८१. जनसहभागितामा आधारित विकास निर्माणलाई प्राथमिकता दिदै स्थानीय मागका आधारमा क्रमशः ४० प्रतिशत र ५० प्रतिशत जनसहभागिता मार्फत आयोजना संचालनमा जोड दिइनेछ ।
८२. नगरपालिकाभित्र रहेका सडक/टोल/बस्तीहरुको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, पौराणिक नामको आधारमा नामाकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तर दिइनेछ ।
८३. नगरपालिका भित्रका सडकहरुमा सडक सुरक्षा चिन्ह तथा सडक पूर्वाधार (जेब्रा क्रसिङ, लेन छुट्याउने, ट्राफिक संकेत, स्थान पहिचान संकेत, कन्भेक्स लेन्स आदि) राखिनेछ । नगर व्यूटिफिकेशनका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
८४. वार्षिक पूँजीगत खर्च शत प्रतिशत हुनेगरी कार्यान्वयन गर्ने संयन्त्रको विकास गरिनेछ ।
८५. निर्मित पूर्वाधारको दिगोपनाको लागि नियमित रुपमा मर्मत सम्भारको कार्यलाई व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाइनेछ । मर्मत सम्भारको लागि जनशक्ति तथा उपकरणको व्यवस्था गरी मर्मत ईकाइ मार्फत प्रभावकारी रुपमा परिचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

८६. नगरपालिकाभित्र उपयुक्त स्थान एकिक गरी फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि अत्याधुनिक प्लान्ट जडान गर्न आवश्यक संभाव्यता, विस्तृत परियोजन प्रतिवेदन, वातावरणीय अध्ययन गरी फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्र/ अत्याधुनिक प्लान्ट स्थापना गरिनेछ । नगरपालिका र नागरिकको लागत साझेदारीमा फोहोर वर्गीकरणको लागि प्रत्येक घरमा इस्टवीन/ कम्पोष्ट बिन वितरण गरिनेछ । स्रोतमा नै फोहोर वर्गीकरण गरी संकलनको लागि आलोपालो प्रणाली लागू गरिनेछ ।
८७. नदी लगायत अन्य सार्वजनिक स्थानको नियमित रुपमा सरसफाई गरी पूर्ण सरसफाई युक्त नगरपालिका घोषणाको लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
८८. स्वास्थ्य संस्था, उद्योग लगायत ठूला व्यावसायिक घरहरुबाट निस्कासन हुने हानिकारक फोहोरको प्रदूषकबाट Pre Treatment गर्ने व्यवस्था लागू गरी प्रभावकारी अनुगमन गरिनेछ ।
८९. प्लास्टिकजन्य वस्तुको प्रयोगमा निरुत्साहन गर्दै ४० माइक्रोन भन्दा कमको प्लास्टिकलाई पूर्ण रुपमा निषेध गरी प्लास्टिकजन्य वस्तु जलाउन नपाइने व्यवस्था गरिनेछ ।
९०. विपद् सम्बन्धी सचेतना, सीप तथा क्षमता विकास र नमूना अभ्यास कार्यक्रम संचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ। विपद् व्यवस्थापन सामग्री खरिद, उचित भण्डारण र आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्दै नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य योजना बनाई लागू गरिनेछ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

९१. विपद जोखिम क्षेत्रहरू पहिचान तथा नक्साङ्कन गरिनेछ । विपद्को अवस्थामा तत्काल उद्धारका लागि सुरक्षित स्थल (खुल्ला क्षेत्र) तोकिनेछ । एक वडा एक Quick Response Team गठन गरी आवश्यक तालिम प्रदान गरी विपद् प्रतिकार्यको लागि तयारी अवस्थामा राखिनेछ ।
९२. आगलागी नियन्त्रण र आगलागीबाट हुने जोखिम न्यूनीकरणको लागि फायर बल, फायर हाईड्रेन्ट, दमकल जस्ता उपकरणहरूको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९३. वातावरण संरक्षण र प्रवर्द्धनको लागि सूचनामूलक ब्यानर, सूचना पाटी आदि तयार गर्दा हरियो पृष्ठभूमिमा सेतो अक्षरले लेख्ने प्रचलनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९४. शहरको सुन्दरता अभिवृद्धि र वातावरणमैत्री नगर निर्माण गर्न GREEN AND CLEAN TOKHA अभियान अन्तर्गत एक वडा एक पार्क, एक वडा एक खुल्ला व्यायामशाला निर्माण, एक वडा एक पोखरी, वृक्षारोपण तथा अव्यवस्थित पोल, तार व्यवस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । विभिन्न सार्वजनिक स्थानहरूमा सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था गरिनेछ ।
९५. नदीको दायाँ बायाँ वृक्षारोपण गर्दै पर्यावरणमैत्री कार्यक्रमहरू लागू गरिनेछ । जलाधार क्षेत्रको संरक्षणका लागि आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।
९६. टोखा चण्डेश्वरी मन्दिर पश्चिम खोल्सामा ड्याम बनाई बहुउपयोगी ताल निर्माण गर्न विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरिनेछ ।
९७. प्लास्टिकजन्य वस्तुको प्रयोग न्यूनीकरण गर्दै प्लास्टिकको झोलाको सट्टामा कपडाको झोला प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
९८. सडक अतिक्रमण गरी सडक तथा सडक पेटीमा ठेलागाडा, रिक्सा, निर्माण सामग्री राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गराई सडक सुरक्षित गराइने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९९. वातावरणमैत्री स्थानीय शासनका पूर्वाधार पूरा गरी वातावरणमैत्री स्थानीय तह घोषणा गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

संस्थागत विकास सेवा प्रवाह तथा सुशासन

१००. सेवाको न्यूनतम मापदण्ड (SOP) तयार गरी लागू गरिनेछ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१०१. टोखा नगरपालिकालाई प्राप्त संवैधानिक तथा कानुनी अधिकारको प्रयोग तथा नगरसभाबाट स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नयाँ कानुनको तर्जुमा, विद्यमान कानुनमा समयानुकूल पुनरावलोकन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०२. भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलापप्रति शून्य सहनशीलताको नीतिलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

१०३. योजना, कार्यक्रम, कार्यविधि, विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन, पूर्व/संभाव्यता अध्ययन लगायतका खरिद कार्यहरु खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गरी प्रतिस्पर्धा सीमित नहुने गरी खुल्ला प्रतिस्पर्धाको माध्यम अपनाउँदै टुक्रे खरिदलाई न्यूनतम गरिनेछ ।
१०४. राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय नगरहरूसंग नगरपालिकाको भगिनी सम्बन्ध कायम गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०५. नगरपालिका तथा अन्तर्गतका सम्पूर्ण कार्यालयहरुमा गुनासो सुन्ने संयन्त्रको विकास गरी यथासक्य छिटो गुनासोको सम्बोधन गरिनेछ । नगरपालिका अन्तर्गतका सम्पूर्ण कार्यालयहरुमा गुनासो सुनुवाइ संयन्त्रको व्यवस्था गरिनेछ । टोल फ्रि नम्बरको प्रबन्ध मिलाइनेछ।
१०६. नगरपालिका र अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट सम्पादन हुने सेवाप्रवाहको प्रभावकारिताको लागि नागरिक सन्तुष्टि सर्भेक्षण, प्रगति समिक्षा, सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । साथै सार्वजनिक र सामाजिक लेखापरीक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०७. उपभोक्ता समितिलाई पारदर्शी एवं जिम्मेवारीमैत्री बनाउन उपभोक्ता समिति गठन देखि कार्य सम्पन्न सम्मका गतिविधिहरुको फोटो तथा भिडियो निमार्ण गरी पेनड्राइभमा राख्ने, काम कारवाहीको सिलसिलेवार चेकलिष्ट तयार गर्ने एवं कार्य सम्पन्न पश्चात उक्त आयोजनाको संरक्षण एवं मर्मत संभारको जिम्मेवारी उपभोक्तालाई नै हुने गरी आयोजना हस्तान्तरण कार्यलाई व्यवस्थितका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१०८. आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना तथा वार्षिक बिकास योजना वीच तादात्म्यता कायम गरिनेछ ।
१०९. दिगो विकासका लक्ष्यहरुको स्थानीयकरणलाई निरन्तरता दिई सो अनुरूपका सूचकहरु हासिल गर्ने गरी सबै विषयगत र क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम बिच अन्तर आबद्धता कायम गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११०. आयोजना बैकलाई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
१११. नगरपालिकाका सबै घरहरुमा Metric Street Addressing System बाट घर नम्बर वितरण गरी सेवा प्रवाहसंग अन्तर आवद्ध गरिनेछ ।
११२. नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सम्पूर्ण सेवालाई एकीकृत स्वचालित प्रणालीमा आबद्ध गरी विद्युतीय शासन (E-Governance) र न्यून कागज प्रयोग (Less paper Governance) विधि अवलम्बन गर्दै डिजिटल नगरपालिकामा रुपान्तरण गरिनेछ ।
११३. नगरका गतिविधिहरु नगरवासी समक्ष पुर्याउन नगर बुलेटिन/ मुखपत्र/ नगरको Website/ सामाजिक संजाल मार्फत प्रकाशन/प्रशारण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। नगरपालिकामा सूचना केन्द्रको स्थापना गरिनेछ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

११४. नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको ज्ञान, सीप, क्षमता, दक्षता अभिवृद्धिको लागि विभिन्न तालिम, गोष्ठी, अध्ययन, अवलोकन, भ्रमण तथा मनोसामाजिक कार्यक्रम संचालन गरी संस्थागत कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्र, नगरपालिकाबाट प्रदान हुने सेवा तथा नगरपालिकाबाट जारी भएका कानूनका सम्बन्धमा नगरवासीलाई जानकारी गराइनेछ ।
११५. टोखा नगरपालिकालाई अवैतनिक रुपमा सहयोग गर्न इच्छुक विभिन्न विधामा ज्ञान, सीप, दक्षता, अनुभव भएका व्यक्तिहरूको विषय क्षेत्रगत रोष्टर तयार गरी उहाँहरूको ज्ञान, सीप, दक्षता, अनुभवलाई नगरको अधिकतम हितमा प्रयोग गरिनेछ । ज्येष्ठ नागरिकका ज्ञान, सीप, अनुभवलाई पुस्तान्तरण गर्ने कार्यलाई अभिप्रेरित गरिनेछ ।
११६. कानुनी सचेतना, न्याय तथा परामर्श, विवाद समाधानका लागि मेलमिलाप, मध्यस्थता आदि क्रियाकलापहरू संचालन गरी न्यायिक प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाइनेछ । आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म उजुरी फछर्यौट दर शत प्रतिशत हुनेगरी कार्यसम्पादन गरिनेछ ।
११७. कार्यालयको जिन्सी सामानहरूको अभिलेखलाई थप व्यवस्थित बनाउदै जिन्सी निरीक्षण समयमा नै गराई आवश्यकताको आधारमा मर्मत र लिलाम गरी जिन्सी व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित बनाइनेछ । जिन्सी व्यवस्थापनलाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाई प्रभावकारिता बृद्धि गरिनेछ ।
११८. नियमित रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गरी आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनबाट देखिएका कैफियतहरूलाई समयमा नै सुधार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११९. अघिल्ला आर्थिक वर्षहरूको बेरुजुमध्ये नियमित गर्नुपर्नेलाई नियमित गरी असुल उपर गर्नुपर्ने खालको बेरुजु सम्बन्धित व्यक्ति तथा संघसंस्थाहरूसंग नियमानुसार असुल गरिनेछ । अन्तिम लेखापरीक्षणले औल्याउने बेरुजु रकम शून्य हुने गरी आर्थिक कारोवार तथा सोको लेखाङ्कन गरिनेछ ।
१२०. आर्थिक कारोवारका सबै क्रियाकलापहरूमा स्वच्छता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, मितव्ययिता, प्रभावकारिता र प्रतिस्पर्धा कायम गर्दै आर्थिक अनुशासनलाई कडाईका साथ पालना गरिनेछ । गैर बजेटरी खर्च र अबण्डा बजेट मार्फत हुने खर्च नियन्त्रण गर्दै सार्वजनिक खर्चमा विनियोजन कुशलता र कार्यान्वयन दक्षता वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
१२१. नगरपालिकाको आन्तरिक आयलाई थप सुदृढ बनाई बजेटमा परनिर्भरता घटाउन कूल बजेटमा आन्तरिक आयको हिस्सा क्रमशः बढाउदै लगिनेछ । राजस्वका थप क्षेत्रहरूको पहिचान सहित दायरा विस्तार गरी राजस्व सङ्कलन तथा करदाताको अभिलेख व्यवस्थित बनाउन सबै प्रकारका आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई स्थानीय संचित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (SuTRA) मा आबद्ध गराइनेछ ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

१२२. कानून बनाई नगरपालिकालाई सम्पतिकर/ बहाल कर तिर्ने करदातासंगको लागत साझेदारीमा पारिवारिक स्वास्थ्य बीमा गरिनेछ ।
१२३. आन्तरिक राजस्वको दायरा बढाउनको लागि व्यवसाय दर्ता अभियान, सम्पतिकर तथा वाहालकर संकलन अभियान, संचालन गर्नुका साथै कर सप्ताह लगायतका कार्यक्रमहरु संचालन गरी करदाताहरुमा सचेतना अभिवृद्धि गरिनेछ । सबैभन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै कर तिर्ने तथा नतिर्नेहरुको विवरण वेबसाइट र सामाजिक संजाल मार्फत सार्वजनिक गरिनेछ । कार्य सम्पादन सूचकको आधारमा उत्कृष्ट हुने वडा कार्यालयहरुलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२४. आर्थिक क्रियाकलापहरुको मासिक, चौमासिक र बार्षिक विवरणहरु सूचनापाटी, Website तथा संचारका माध्यमहरुबाट सार्वजनिक गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२५. नगरपालिकामा रहने विभिन्न कोषहरुको सञ्चालनको कार्यविधि पूर्ण कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१२६. निश्चित आधार र अंक भारको आधारमा विषय क्षेत्रगत तथा वडागत रुपमा बजेट सीमा निर्धारण गर्ने कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ ।
१२७. संघ, प्रदेश तथा अन्य स्थानीय तहबिच समन्वय र सहकार्य मार्फत कार्यात्मक अन्तर सम्बन्ध कायम गरिनेछ ।
१२८. कर्मचारीलाई काम, कर्तव्य, अधिकार र जिम्मेवारी सहितको कार्य विवरण उपलब्ध गराई कार्यसम्पादन सम्झौतालाई निरन्तरता दिई नतिजामा आधारित कार्यसम्पादन ब्यवस्थापन सूचना प्रणाली कार्यान्वयनमा ल्याई विश्वसनीय एवं समय सापेक्ष गराइदै लगिनेछ । कामको चापको आधारमा अतिरिक्त समय कार्य सम्पादन गर्ने कर्मचारीहरुलाई प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने कार्यलाई वस्तुनिष्ठ बनाई व्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ । संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। कार्यालयको सहायता कक्ष (Help Desk) संचालनमा ल्याइनेछ ।
१२९. सार्वजनिक प्रशासन संयन्त्रलाई छिटोछरितो, प्रविधिमैत्री, भरपर्दो र नतिजामुखी बनाई उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीहरुलाई पुरस्कृत गरिनेछ । तोकिएको जिम्मेवारी पुरा नगर्ने कर्मचारीलाई कारवाही गरिनेछ ।
१३०. नगरपालिका तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरुमा कार्यरत अस्थायी तथा करार कर्मचारीहरुलाई न्यूनतम ज्यालादरलाई आधार मानी क्रमशः सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध गराउदै लगिनेछ ।
१३१. नगरपालिका तथा अन्तर्गतका कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुको सामुहिक दुर्घटना बीमा गरिनेछ।

“ कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर ”

१३२. आयोजना कार्यान्वयन तथा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन नियमित रूपमा समीक्षा गरी देखिएका समस्याहरूको तत्काल समाधान/सम्बोधन गरिनेछ ।

नगरसभा सदस्य महानुभावहरू,

१३३. माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यनीतिको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने कार्यक्रम र बजेट सम्बन्धी विवरण सहितको प्रस्ताव नगरसभाको यसै अधिवेशनको आगामी बैठकमा पेश हुने व्यहोरा जानकारी गराउँदै नगरपालिकाको दीर्घकालीन सोच हासिल गर्न नीति, कार्यनीति, कार्यक्रम तथा बजेटको पूर्ण कार्यान्वयनमा जुट्न सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई अनुरोध गर्दछु ।

१३४. यस गरिमामय सभामा प्रस्तावित आगामी आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यनीतिको कार्यान्वयन पश्चात् नगरको आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन र संस्थागत विकास तथा सुशासनको क्षेत्रमा उल्लेख्य सुधार मार्फत **कला संस्कृतियुक्त, स्वच्छ, समुन्नत टोखा नगर** निर्माण भई नेपाल सरकारले लिएको राष्ट्रिय दीर्घकालीन सोच “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” पुरा गर्न योगदान पुर्याउने र नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार हुने विश्वास लिएको छु।

१३५. सहमति, सहकार्य र सामुहिक प्रतिबद्धताबाट प्रस्तावित नीति तथा कार्यनीतिमा अन्तरनिहित उद्देश्य प्राप्त गर्न सभाको पूर्ण समर्थन र कार्यान्वयनमा सबैबाट सक्रिय सहयोग प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा,

१३६. बिभिन्न भूमिकामा रही टोखा नगरपालिकाको विकास र समृद्धिको लागि निरन्तर सहयोग पुऱ्याउने सरोकारवाला सबैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै आगामी दिनमा समेत निरन्तर सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यवाद !

प्रकाश अधिकारी

प्रमुख

२०८१ असार ७, शुक्रवार

ने.सं. ११४४, तछलाथ्व, १४,